

Malliperheitä vai verorakennetta?

Jaana Kurjenoja

Pääekonomisti

Veronmaksajain Keskusliitto ry

Haataja ja Hiilamo (2008) kirjoittavat tärkeitä huomioita malliperhelaskelmista. Joitakin niistä on kuitenkin syytä tarkentaa. Heidän mukaansa tekemäni kansainväliset palkkaverovertailut (Kurjenoja 2007 ja 2008) perustuvat malliperhelaskelmille, joilla tutkitaan vero- ja sosiaaliturvajärjestelmien toimivuutta tyyppillisissä perheissä. Näin en kuitenkaan itse väitä, enkä kerro.

Kuvaan käyttämäni palkkarakennetta kansainvälisessä palkkaverovertailussani, jonka laskelmat ovat eurooppalaisten perheiden verovertailun taustalla (Kurjenoja 2007). Lähtökohtana on säännöllistä kokoaikatyötä tekevien palkansaajien keskipalkka, joka vuonna 2007 oli Tilastokeskuksen (2008b) mukaan 2 656 euroa kuussa ja palkkaverovertailuissani 2 632 euroa. Pienin käyttämäni kokoaikatyötä kuvaava palkkataso on 65 prosenttia keskipalkasta, keskipalkka 65 prosenttia toiseksi ylimmästä palkasta ja ylin palkkataso viisinkertainen alimman verrattuna. Tällä palkkarakenteella olen tarkastellut tuloverotusta vuodesta 2002. Tilastokeskuksen (2008a) henkilöveroaineiston mukaan yli 1,8 miljoonaa ansiotulonsaajaa ansaitsee vähintään käyttämäni palkkarakenteen pienimmän tulotason verran.

Verolaskelmat siis kuvaavat valtion tuloveroa maksavien palkansaajien verorasitusta progressiivisessa verojärjestelmässämme. Vertailun ylin palkkataso, yli 100 000 euroa vuodessa, on suomalaisittain varsin korkea, ja Suomen kannalta samansuuntaiset tulokset olisi saatu pienemmälläkin vuositulolla. Kyse on kuitenkin kansainvälisestä vertailusta, eikä kaikissa vertailumaissa yllätä korkeimpaan tuloveroluokkaan edes runsaan 100 000 euron vuosituloilla. Viite näihin tarkempiin perusteluihin on esitetty myös eurooppalaisten perheiden verovertailussani (Kurjenoja 2008).

Laskelmissa lapset on oletettu viisi- ja seitsenvuotiaiksi. Tässäkään ei ole kyse tyyppillisistä malliperheistä, vaan verolaskelmiin ja lapsilisien suuruuteen liittyvästä oletuksesta. Verotuksen kannalta riittävä ikäoletus olisi, että lapset ovat alaikäisiä ja vähintään kolmivuotiaita. Joissakin maissa alle kolmivuotiaista lapsista nimittäin saa ylimääräisen tai korotetun vähennyksen. Kun lapset ovat yli kolmivuotiaita, näiden maiden verotus ei näyttäydy liian kevyenä Suomeen verrattuna. Ranskassa ja Belgiassa on ikäsidonnaiset lapsilisät, ja viisi- ja seitsenvuotiaiden lasten kohdalla ne eivät ole suurimmillaan eivätkä pienimmillään.

Olen samaa mieltä Haatajan ja Hiilamon kanssa, että olisi varsin outoa esittää laskelmia tyyppillisistä malliperheistä, jos ei edes kerrota, minkälaisia tyyppilliset perheet ovat.

Jos ymmärsin Haatajan ja Hiilamon kritiikkiä oikein, heidän mielestään perheiden verovertailun tulokset voisi tulkita toisin, jos lapsilisät tulkittaisiin osaksi verojärjestelmää. Laskelmissani lapsilisät ovat tulonsiirtoja eivätkä verovähennyksiä. Muitakaan tulonsiirtoja, kuten esimerkiksi asumislisiä, en sisällyttä verojärjestelmään kuuluviksi.

Monella tavalla ansiokkaassa artikkelissaan Haataja ja Hiilamo vetävät joitakin mutkia turhan suoriksi: ”Veronmaksajien tutkimus väitti myös, ettei lapsilisien korottamisesta ole hyötyä, vaan verotusta olisi alennettava.” Luulisin, että monille työssä käymättömille tai pitkälti tulonsiirtoihin turvautuville perheille lapsilisien korotukset olisivat hyödyllisiä, ja tuloveronkevennyksillä olisi tuskin mitään vaikutusta. Tällaisia tulonsaajia en kuitenkaan verovertai-

lussani tarkastellut enkä heistä johtopäätöksiä tehnyt. □

Kirjallisuus

- Haataja, A. ja Hiilamo, H. (2008), ”Kuinka yleistettäviä ovat malliperhelaskelmien tulokset? Esimerkkinä Veronmaksajien kansainvälinen lapsiperheiden verovertailu”, *Kansantaloudellinen aikakauskirja* 104: 213–225.
- Kurjenoja, J. (2007), Suomi palkkaverottajana. Kansainvälinen palkkaverovertilu 2007, Verotietoa 51, Veronmaksajain Keskusliitto.
- Kurjenoja, J. (2008), Työn verotus ja perheet Euroopassa. Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoido 11 Euroopan maassa, Verotietoa 53, Veronmaksajain Keskusliitto.
- Tilastokeskus (2008a), Veronalaisten ansiotulojen saajat 2006, *Henkilöveroaineisto 2006*, Tilastokeskus.
- Tilastokeskus (2008b), Ansiotasoindeksi 2008, 2. neljännes, *Palkat ja työvoimakustannukset 2008*, Tilastokeskus.